

Public Affairs Monitor

Week 38 | 2024 | 13 t/m 19 september

De Public Affairs Monitor wordt wekelijks opgesteld door het team Public Affairs van UUV. De PA-monitor geeft een overzicht van relevante ontwikkelingen in de politiek en bij strategische stakeholders.

In deze monitor:

Algemeen

- › Algemene Politieke Beschouwingen
- › Stakeholders reageren op regeerprogramma en Prinsjesdag
- › Prinsjesdag: Miljoenennota en Troonrede
- › Regeerprogramma kabinet-Schoof

Sociaal-medisch

- › Reactie op het OCTAS-rapport door NVVG
- › GroenLinks-PvdA stelt Kamervragen over AD-artikel "Al 18 jaar gaat UUV de fout in..."
- › NSC stelt Kamervragen over nieuwe problemen bij het UUV na AD-berichtgeving

Dienstverlening

- › Wet tijdelijke regeling voor alleenverdienersproblematiek naar de Kamer

IT & Data

- › Column over EenVandaag-artikel over dat UUV 'slimme software' wil gebruiken voor...

Europa

- › Nieuwe Europese Commissie bekend
- › Mario Draghi brengt rapport over de toekomst van het Europese concurrentievermo...

Overig

- › ATR Voortgangsrapportage 2024: extra regeldruk vermijdbaar
- › Public Affairs Kalender

ALGEMEEN

Algemene Politieke Beschouwingen

Op 18 en 19 september zijn de Algemene Politieke Beschouwingen. Op 18 september is de eerste termijn van de Tweede Kamer. Het debat gaat voor een groot deel over de asielmaatregelen van het nieuwe kabinet en het duurt lang voor er een voor UUV relevant onderwerp aan bod komt. Dat komt uiteindelijk pas in de bijdrage van Nicolien van Vroonhoven, plaatsvervangend fractieleider van NSC.

Van Vroonhoven besteedt richting het einde van haar verhaal aandacht aan enkele knelpunten waar zij van het nieuwe kabinet oplossingen voor verwacht. Deze zijn door NSC vervat in een

- Één van die knelpunten is het niet-gebruik van regelingen. Omdat mensen bang zijn voor terugvorderingen of omdat ze niet bekend zijn met de regeling. Daarom zou de overheid de (bekende) inkomensgegevens van mensen moeten benutten om hun proactief te wijzen op inkomensregelingen zoals toeslagen.
- Ook het 'oerwoud aan regels' is een probleem, aldus Van Vroonhoven. Niemand begrijpt meer hoe het allemaal werkt: de minister niet, de Kamer niet en ook burgers niet. 'En helaas moeten we vaststellen dat zelfs mensen bij het UWV het niet meer begrijpen. We zien bijvoorbeeld hoe vaak het fout gaat bij het vaststellen van de WIA-uitkeringen. Het is écht een enorm probleem, en de precieze omvang is nog niet eens duidelijk. Maar we weten wel dat het zeker tienduizenden mensen gaat raken en dat is een duidelijk signaal dat het eenvoudiger moet, en snel ook wat ons betreft.' We weten best dat dit niet in een dag is opgelost en dat ook een spoeddebat het niet oplost, aldus Van Vroonhoven. 'We weten wat ons te doen staat, we moeten er gewoon mee beginnen'. Ze vraagt de premier om aan de slag te gaan met de aanbevelingen van de Staatscommissie Rechtsstaat, die een overheidsbrede vereenvoudigingsoperatie adviseert.
- Ook OCTAS geeft richtingen, aldus Van Vroonhoven. NSC wil dat de regering zo snel mogelijk aan de slag gaat met het 'laaghangende fruit' van spoor 1 van OCTAS.
- Een ander knelpunt betreft de onjuist vastgestelde WIA-uitkeringen. We hebben allemaal kunnen lezen dat er mogelijk tienduizenden uitkeringen te hoog of te laag zijn vastgesteld, zegt Van Vroonhoven. 'Maar ondertussen rapporteert het UWV dat de onrechtmatigheid in de rapportages nul komma nul procent is. Je kunt als Kamerlid nog zoveel goede bedoelingen hebben, maar als je de feiten uit de krant afzet tegen de informatievoorziening die we vanuit de uitvoering hebben gekregen, dan gaapt er gewoon een heel grote kloof. Die kloof is tussen de schijnwerkelijkheid die je hebt uit de rapportages, en de effecten die raken aan de basale zekerheden van tienduizenden gezinnen. Hoe kun je dan als Kamerlid nog recht doen aan je controlerende taak? Want we wachten met smart op de beantwoording van de Kamervragen die hierover zijn gesteld. En we kijken naar het spoedige debat dat hierover gevoerd gaat worden. We maken ons echt grote zorgen over dat UWV.'
- Ook SP-voorman Jimmy Dijk besteedde aandacht aan de recente bekendmaking van verkeerd vastgestelde uitkeringen bij UWV. Hij ziet dit als onderdeel van een patroon waarin de rijken en het grootkapitaal worden ontzien, terwijl werkende mensen het onderspit delven. 'Bij het UWV-schandaal heeft het jaren geduurd voor het zelfs maar erkend werd. De uitkeringsverstrekker wist van de problemen en deed jarenlang niks met interne waarschuwingen. Ook met de uitkomsten van het meldpunt van de SP werd niets gedaan. Begin dit [parlementaire] jaar (twee weken geleden, red.) gaf minister Van Hijum aan dat het niet uitgesloten is dat mensen die door een fout van het UWV een te hoge WIA-uitkering kregen, die moeten terugbetalen. Wie zijn afhankelijk van een WIA-uitkering? Juist ja, de werkende mensen die met ziekte te maken krijgen. Die worden gewantrouwd, die worden verraden.'

Op dag twee van de Algemene Beschouwingen beantwoordt premier Schoof de vragen uit de Tweede Kamer: 'Ik wil mevrouw Van Vroonhoven vragen om ons enige tijd te gunnen om de voorstellen te bestuderen en ze van een serieuze, inhoudelijke reactie te voorzien, want dat verdienen ze. Maar ik zeg toe dat de betrokken bewindspersonen voor de begrotingsbehandeling van SZW met een brief zullen komen waarin het kabinet zal ingaan op deze voorstellen.'

Bron: Tweede Kamer

Na de presentatie van het regeerprogramma op 13 september en de miljoenennota op Prinsjesdag reageren meerdere stakeholders op de plannen van het kabinet.

De vakbonden (CNV, FNV, VCP) zijn negatief: 'De zon gaat nog niet schijnen voor werkend Nederland. De meeste inkomens gaan er nauwelijks op vooruit en betalen de prijs voor de kabinetsplannen', aldus [CNV](#): 'Zeer teleurstellend dat het kabinet de WW-duur verkort. Ook is het beschamend dat het kabinet geen concrete verbeteringen doorvoert voor mensen in de WIA.' 'Het kabinet heeft vooral meer mooie woorden nodig om de leegte te verhullen', zo reageert FNV-voorzitter Tuur Elzinga.

[VNO-NCW en MKB-Nederland](#) zijn positiever: 'Werken moet meer gaan lonen, de regeldruk wordt aangepakt en er komen geen nieuwe algemene lastenverzwaringen voor ondernemers. De eerste Miljoenennota van het kabinet Schoof komt op een aantal terreinen tegemoet aan de zorgen van bedrijven', concluderen zij. Wel maken de ondernemersorganisaties zich zorgen over bezuinigingen op kennis en innovatie.

[OVAL](#) verwelkomt de aandacht voor de arbeidsmarkt in de Troonrede. 'Het is terecht dat de urgente kwesties van personeelstekorten en achterblijvende arbeidsproductiviteit worden benoemd. Onze leden spelen een cruciale rol bij het oplossen van deze problemen door hun diensten op het gebied van vitaliteit, activering en loopbaanontwikkeling.'

[ABU](#): 'Dit kabinet lijkt te willen doorpakken op de arbeidsmarkt. Dat doet zij met name door bestaand beleid voort te zetten. De manier waarop het kabinet dit wil doen, blijft her en der onduidelijk. Snelle en concrete uitwerking van de plannen om de arbeidsmarkt weer vlot te trekken en de krapte te lijf te gaan, is dan ook het devies. Want: de proof of the pudding is in the eating.'

[Ieder\(in\)](#): 'Wij missen concrete maatregelen en investeringen om de positie van mensen met een beperking en hun naasten te verbeteren. Ieder(in) roept de Tweede Kamer op de ambities van het kabinet aan te scherpen.'

Prinsjesdag: Miljoenennota en Troonrede

Op 17 september is het Prinsjesdag en presenteert de minister van Financiën de Miljoenennota. Het kabinet wil de WIA verbeteren en vereenvoudigen met concrete voorstellen gebaseerd op de aanbevelingen van de OCTAS-commissie. 'We willen een arbeidsongeschiktheidsstelsel waarin bestaanszekerheid en vertrouwen centraal staan', is te lezen in de Miljoenennota. 'En een stelsel dat toekomstbestendig, betaalbaar en uitvoerbaar is.' Het kabinet komt tegen het einde van het jaar met voorstellen voor de uitwerking van OCTAS.

Op Prinsjesdag spreekt koning Willem-Alexander de troonrede uit. Hierin zet hij de regeringsambities voor de komende jaren uiteen. Veel voor UWV belangrijke punten passeren de revue, zoals de vereenvoudiging van regels – in het bijzonder bij het stelsel voor inkomensondersteuning. Ook ging er in vergelijking met eerdere troonredes veel aandacht uit naar de krapte op de arbeidsmarkt. Enkele citaten:

'Het uitgangspunt van het regeringsbeleid moet zijn: wat kan wél? Hoe kunnen we dingen vereenvoudigen en de basis op orde brengen? (...) Deze andere manier van kijken vraagt ook om een andere, meer dienstbare overheid. Een overheid die ruimte en vertrouwen geeft aan burgers. Maar ook aan alle ambtenaren en andere medewerkers in de publieke dienstverlening.'

'Een grondige herziening en vereenvoudiging van het hele stelsel van inkomensondersteuning, inclusief de toeslagen, moet leiden tot meer inkomenszekerheid. Het moet ook voorkomen dat mensen door systeemfouten tussen wal en schip raken.'

Bron: Rijksoverheid

Regeerprogramma kabinet-Schoof

Op 13 september presenteert het kabinet het regeerprogramma. Het is het uitvloeisel van het hoofdlijnenakkoord dat gedurende de zomer op de ministeries is uitgewerkt. Vier hoofdstukken van het regeerprogramma zijn met name relevant voor UWV, namelijk:

- Hoofdstuk 1, Bestaanszekerheid en koopkracht
- De passage over arbeidsmigratie in hoofdstuk 2, Grip op asiel en migratie;
- Hoofdstuk 7, Goed bestuur en sterke rechtsstaat;
- Hoofdstuk 10b, Arbeidsmarktkrapte.

In de inleiding van het regeerprogramma wordt gewezen op het belang van uitvoerbare wetgeving en de samenwerking met publieke dienstverleners. Dit komt ook terug in het hoofdstuk over goed bestuur. In hoofdstuk 1 wordt het Werkcentrum nadrukkelijk genoemd en een LLO-agenda aangekondigd. Dat komt ook terug in hoofdstuk 10b over krapte.

Bron: Rijksoverheid

SOCIAAL-MEDISCH

Reactie op het OCTAS-rapport door NVVG

Op 19 september publiceert de NVVG een reactie op het OCTAS-rapport. De NVVG herkent de knelpunten die de OCTAS beschrijft. Naast de complexiteit van het stelsel zijn dat bijvoorbeeld de steeds groter wordende groep mensen die wacht op een sociaal medische beoordeling, terwijl er een nijpend tekort is aan verzekeringsartsen. Verder staan het theoretische karakter van de arbeidsongeschiktheidsbeoordeling en het systeem van bepaling van de restverdiencapaciteit te ver af van de werkelijkheid. Aan de andere kant komt het voor dat mensen met een meer praktisch opleidingsniveau sneller volledig arbeidsongeschikt zijn. De NVVG vindt dat de hoogte van het loon daarom meer los gezien zou moeten worden van het recht op een uitkering.

Ook is er te weinig steun bij de re-integratie. De NVVG vindt dat de uitkomst van verrekening met toeslagen, maar ook met andere uitkeringen bij samenloop van regelingen voorspelbaarder zou moeten zijn.

Concluderend vindt de NVVG de beschrijving van de problemen wel helder en zijn de voorstellen van OCTAS een mooie aanzet. De ambitie die de OCTAS uitspreekt geeft hoop. Het is aan het kabinet om met de adviezen aan de slag te gaan, aldus de NVVG.

Bron: NVVG

GroenLinks-PvdA stelt Kamervragen over AD-artikel “Al 18 jaar gaat UWV de fout in: massale controle van zeker 53.000 dossiers wacht op groen licht”

Op 18 september stelt GroenLinks-PvdA Kamerlid Mariëtte Patijn Kamervragen over het AD-artikel “Al 18 jaar gaat UWV de fout in: massale controle van zeker 53.000 dossiers wacht op groen licht”. Ze vraagt onder andere:

- Herkent u deze problematiek die speelt bij het UWV? Kunt u aangeven wanneer deze problematiek bekend was bij het UWV? Kunt u daarnaast aangeven welke functionaris,

inclusief de Minister, waarvan en wanneer op de hoogte is gesteld? En welke activiteiten er ondernomen zijn om de problematiek op te lossen?

- Kunt u aangeven wat de oorzaak, de aard en de omvang is van deze problematiek?
- Zijn er bij u andere problemen bekend, dan de problemen die de afgelopen tijd aan het licht zijn gekomen, namelijk de problemen rondom de dagloonberekeningen en de schattingsfouten in de bepalingen en de indexatie van de WIA? Zo ja, kunt u deze toelichten en een tijdspad schetsen wanneer de signalen u bereikten en wat u ermee heeft gedaan?

Bron: Tweede Kamer

NSC stelt Kamervragen over nieuwe problemen bij het UWV na AD-berichtgeving

Op 16 september stelt Kamerlid Ilse Saris (NSC) schriftelijke vragen aan minister-president Schoof en minister van Hijum (SZW) over het artikel in het AD over nieuwe problemen bij het UWV. Zo stelt zij onder andere de volgende vragen:

- Wilt u een volledig overzicht geven van alle bekende problemen bij het UWV en mogelijke hersteloperaties?
- Kunt u een lijst maken van jaarverslagen, knelpuntenbrieven, periodieke rapportages van de afgelopen 20 jaar die ingetrokken moeten worden omdat zij gewoon onvolledig en/of onjuist zijn?
- Bent u – de Minister-President – van meer massale fouten, foute algoritmes of vergelijkbare problemen op de hoogte, die waarschijnlijk hersteld moeten worden? Zo ja, welke?

Bron: Tweede Kamer

DIENSTVERLENING

Wet tijdelijke regeling voor alleenverdienersproblematiek naar de Kamer

Op 18 september stuurt staatssecretaris Nobel (SZW) een wetswijziging van de Participatiewet naar de Tweede Kamer. De wijziging moet voorzien in een tijdelijke regeling voor een tegemoetkoming in verband met de alleenverdienersproblematiek. Met dit wetsvoorstel wordt de Participatiewet gewijzigd. Met deze wijziging wordt het college van burgemeesters en wethouders bevoegd tot het toekennen van een vaste tegemoetkoming voor alleenverdieners. Deze zal voor alle alleenverdieners gelijk zijn. De wet stelt een gefaseerde aanpak voor:

- Over de jaren 2023 en 2024 kunnen alleenverdieners voor gemiste toeslagen een beroep op individuele bijzondere bijstand doen. Dit is een noodoplossing die binnen de kaders van de geldende wetgeving snel kon worden uitgevoerd, maar belastend is voor zowel huishoudens als het college.
- Voor de jaren 2025, 2026 en 2027 wordt daarom onderhavige wijziging van de Participatiewet voorgesteld dat het college de alleenverdieners een vaste tegemoetkoming toekent. Dit betreft een overbruggingsregeling in afwachting van de fundamentele oplossing in de inkomstenbelasting.
- Naar verwachting vanaf 2028 wordt een gerichte uitbetaling van de algemene heffingskorting aan de minstverdienende partner geïntroduceerd.

Het is nog niet bekend wanneer het wetsvoorstel door de Kamer zal worden behandeld.

Bron: Rijksoverheid

IT & DATA

Column over EenVandaag-artikel over dat UWV 'slimme software' wil gebruiken voor herstel fout WIA-uitkering

Op 19 september deelt iBestuur een column over het artikel van EenVandaag op 7 september over UWV. Daarin berichtte EenVandaag dat het UWV gebruik wil gaan maken van AI om fouten bij de WIA te herstellen. Het UWV geeft aan dat er onvoldoende capaciteit is om dit met de hand te doen. Dus is het plan een AI-systeem de dossiers te laten selecteren die gecontroleerd moeten worden door een medewerker. Maar aan deze werkwijze kleven grote risico's en bezwaren, betoogt ervaringsdeskundige en expert in verantwoord algoritmegebruik Maranke Wieringa. De oplossing daarvoor wordt gezocht in de inzet van AI. Het idee is dat een AI-systeem de dossiers zal selecteren die vervolgens door medewerkers gecontroleerd kunnen worden om de gemaakte fouten te herstellen. Daarmee is er menselijke tussenkomst ingeregeld, máár pas ná de selectie. Een dergelijke beperking heeft grote consequenties. AI-systemen zijn nooit 100% nauwkeurig. Het UWV erkent dit ook, luidt het EenVandaag-artikel, schrijft Wieringa. Het UWV weet dus al op voorhand dat zij mensen gaat missen, met mogelijk grote gevolgen voor de betrokkenen. Daarmee schuurt het UWV tegen een ander beginsel van behoorlijk bestuur aan: het zorgvuldigheidsbeginsel. Het UWV kiest er in dit geval bewust voor om die zorgvuldigheid overboord te gooien door geen achtervang of parallelle selectievorm in te richten naast het AI-systeem. De risicobereidheid die het UWV hier laat zien is daarmee een recept voor een nieuwe Toeslagenaffaire. Het niet voldoen aan de vertrouwens- en zorgvuldigheidsbeginselen, een (te) grote risico-bereidheid, rommelige data en een naïef vertrouwen in een AI-systeem dat op een kwetsbare groep burgers wordt losgelaten is een recept voor ellende, aldus Wieringa.

Bron: iBestuur

EUROPA

Nieuwe Europese Commissie bekend

Op 17 september presenteert Europese Commissievoorzitter Ursula von der Leyen de nieuwe Europese Commissie (EC). De EC bestaat uit 27 leden. Haar nieuwe team gaat zich sterk maken voor een "gedurfd industrieel beleid" dat is gericht op "welvaart, veiligheid en democratie". Oud-minister Wopke Hoekstra neemt voor Nederland zitting in de EC met de portefeuille Klimaat en Schone Groei. De Roemeense sociaaldemocraat Roxana Minzatu wordt uitvoering vicevoorzitter voor Vaardigheden en Paraatheid en krijgt sociale zaken in haar portefeuille. De komende periode zullen de beoogd Commissieleden allen tijdens een hoorzitting in gesprek gaan met het Europees Parlement.

Bron: Europese Commissie

Mario Draghi brengt rapport over de toekomst van het Europese concurrentievermogen uit

Op 9 september publiceert Mario Draghi – voormalig president van de Europese Centrale Bank – een rapport over de toekomst van het Europese concurrentievermogen. Dit rapport is op verzoek van de Europese Commissie opgesteld. In het rapport constateert Draghi dat het concurrentievermogen van Europe gevaar loopt. Om in de toekomst concurrerend te blijven, moeten lidstaten en de EU stevig investeren in fundamenteel onderzoek, innovatie en onderwijs. Alleen met voldoende kennis en vaardigheden kan de Europese economie concurrerend blijven. Volgens de voormalige Italiaanse premier en oud-ECB-voorzitter moet de Europese Unie veel meer doen aan onderlinge versterking van onderzoek en innovatie, niet alleen financieel maar ook door intensiever samen te werken. Om de technologische en economische achterstand in te halen moeten overheden en het bedrijfsleven minimaal 750 tot 800 miljard euro per jaar extra investeren, aldus Draghi.

Bron: Europese Commissie

OVERIG

ATR Voortgangsrapportage 2024: extra regeldruk vermijdbaar

Op 16 september deelt het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) de voortgangsrapportage voor de eerste zes maanden van 2024. Daarin schrijft de ATR ministeries vaker een positief dan een negatief advies gegeven over hun wetsvoorstellen. Tegelijk blijft het aantal adviezen om een wetsvoorstel niet in te dienen relatief groot. Ook neemt de regeldruk weer verder toe. Voor bedrijven is die extra regeldruk grotendeels te vermijden. “De trend uit de periode 2022-2023 van een sterke toename van negatieve adviezen lijkt in 2024 gelukkig niet door te zetten. Toch zijn er ook zorgen”, aldus collegevoorzitter Marijke van Hees. “ATR geeft nog altijd relatief vaak het advies een voorstel niet in te dienen. De extra regeldruk voor bedrijven die het gevolg zullen zijn van die voorstellen, is dan ook te vermijden”.

Bron: ATR

Public Affairs Kalender

De komende periode staan de volgende momenten, evenementen en/of debatten op de planning:

- Werkbezoek Thierry Aartsen (VVD) aan RWC Rijnmond
- 26 september: Commissiedebat Gezond en veilig werken
- 2 oktober: Commissiedebat Uitvoering sociale zekerheid
- 3 oktober - Commissiedebat Informele Raad van EU Werkgelegenheid en Sociaal Beleid
- 7 oktober - Werkbezoek Jesse Six Dijkstra (NSC) aan hoofdkantoor
- 8-10 oktober - Begrotingsbehandeling BZK
- 9-10 oktober - Informele Raad van EU Werkgelegenheid en Sociaal Beleid
- 16 oktober - Commissiedebat Inburgering en integratie
- 17 oktober - Commissiedebat Bescherming persoonsgegevens en digitale grondrechten
- 23 oktober - Commissiedebat Arbeidsmarktbeleid
- 4 november - Werkbezoek Ilse Saris (NSC) aan SMZ Hengelo
- 7 november - Commissiedebat Participatiewet
- 13 november - Commissiedebat Informele Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid
- 18-19 november - Informele Raad Werkgelegenheid en Sociaal Beleid
- 26-28 november - Begrotingsbehandeling SZW
- 27 november - Commissiedebat Formele Raad voor Werkgelegenheid en Sociaal Beleid
- 12 december - Commissiedebat Inzet algoritmes en data-ethiek binnen de Rijksoverheid

Colofon

Het Public Affairs-team ondersteunt en adviseert UWV in contacten met de politiek en strategische stakeholders. Wil je advies of kun je zelf ondersteuning gebruiken van het PA-team? Neem dan contact met ons op:

